

“Rəqəmsal bacarıqlar”

Hazırda alqoritmik düşüncəyə, rəqəmsal səriş-tələrə malik, İKT bacarıqları yüksək səviyyədə olan yeni nəsil formalaşmaqdadır ki, bu da Azərbaycan təhsilinin son illərdəki uğurlarından biri sayıla bilər. XXI əsrin əsas bacarıqlarını özündə ehtiva edən, daha çevik, pragmatik, müasir dövrün çağırışlarına cavab verə biləcək, rəqəmsal texnologiyalara yiyələnmiş gənclərimizin olması şübhəsiz ki, ölkəmizdə güclü insan kapitalı və innovasiya məkanının yaradılmasına öz töhfəsini verəcəkdir. Məntiqi təfəkkürü yüksək səviyyədə olan gənclərin İKT bacarıqlarının təmali isə məhz orta məktəblər-

də qoyulur və sonradan ali təhsil dövründə daha da inkişaf edir, təkmilləşir.

Oktyabrın 25-də Heydər Əliyev Mərkəzində Elm və Təhsil Nazirliyi və “Alqoritmika” Beynəlxalq Təhsil Şirkətinin əməkdaşlığı çərçivəsində həyata keçirilən “Rəqəmsal bacarıqlar” layihəsinin 5 illik fəaliyyətinə həsr olunmuş tədbirdə də məhz ötən müddət ərzində rəqəmsallaşma, proqramlaşdırma, İKT bilikləri sahəsində görülmüş işlər, əldə olunan nəticələr diqqətə çatdırıldı.

⇒ Ardı səh.4

"Rəqəmsal bacarıqlar"

Layihə 5 illik fəaliyyətinin hesabatını verdi

← Övvəlki səh.1

5 ilin hesabətında

Tədbirdə elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev, gənclər və idman nazirinin müavini İndira Hacıyeva, rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirinin müavini Samir Məmmədov, "Alqoritmik" Beynəlxalq Təhsil Şirkətinin baş direktoru Andrey Lobanov, "Alqoritmika" Beynəlxalq Təhsil Şirkətinin baş direktoru Anna Burda, Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədri Bəxtiyar Əliyev, millət vəkili Ceyhun Məmmədov, Etibar Əliyev, iqtisadiyyat nazirinin müşaviri Rəşad Nəcəfli, Gənclər Fondunun icraçı direktoru Fərid Cəfərov, Elektron Hökumətin İnkişafı Mərkəzinin direktoru Fərid Cəfərov, informasiya texnologiyaları ixtisasının tədris edildiyi ali təhsil müəssisələrinin rektor və pedaqoji heyəti, məktəb direktorları, müəllimlər, şagirdlər iştirak edirdilər.

Mərasimdə öncə Azərbaycan Milli Konservatoriyasının tərkibində Respublika İncəsənət Gimnaziyasının xor kollektivinin ifasında Dövlət himni səsləndirildi. Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda şəhidlik zirvəsinə ucalan qəhrəman oğurlarımızın xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olundu.

Yüksək nəticə göstərmiş yeniyyətə daha çox texniki ixtisasları seçirlər

Tədbirdə çıxış edən elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev son dövrdə təhsil sahəsində innovativ texnologiyaların istifadəsi, bu istiqamətdə müəllimlərin bacarıqlarının artırılması, həmçinin sözügedən sahənin inkişafı üzrə keçirilən təhsil layihələrində əldə olunan uğurlardan danışdı. Nazir qeyd etdi ki, informatika fənninin yeni formatda tədrisi müasir texnologiya və rəqəmsal bacarıqları təcrübədə öyrənməyə imkan verir, təkcə proqramlaşdırmanı deyil, bilibin praktikada tətbiqi bacarıqlarını da öyrədir. "Rəqəmsal bacarıqlar" layihəsinin məqsəd və məramından söz açan elm və təhsil naziri onun ümumtəhsil məktəblərində siniflər üzrə mərhələli şəkildə həyata keçirildiyini diqqətə çatdırdı: "Bu, həqiqətdən də Azərbaycanın təhsil sistemi üçün özünəməxsus bir layihədir. Belə ki, layihənin əsas məqsədi Azərbaycanın təhsil sistemində tətbiq olunan məzmunun yenilənməsi və innovativləşməsidir. Eyni zamanda, biz layihənin gerçəkləşməsində əməyi olan həmkarlarımızla, komanda ilə birlikdə artıq X-XI sinifləri əhatə edən məhz proqramlaşdırma və proqramçı kimi yetişməyə istəyən təməyül

siniflərin də məzmununu ayrıca olaraq hazırlamışdıq. İnənirəm ki, bu da özü-özlüyündə kifayət qədər maraqlı bir nəticələr verəcək". Qısa bir müddət ərzində layihənin həm coğrafi, həm də müəllim və şagirdlərin sayı baxımından genişləndirilməsinə, uğurlu nəticələr əldə olunmasına diqqət çəkməklə Azərbaycanın ümumtəhsil məktəblərində informatika fənnini ibtidai təhsil səviyyəsindən tətbiq edən ilk ölkələrdən biri olduğunu söylədi.

Nazir son illər şagirdlərimizin informatika fənninə marağının artmasını təqdirəlayiq hal kimi də-

Layihə 300 min şagirdi və 3000-dək müəllimi əhatə edir

"Rəqəmsal bacarıqlar" layihəsinin rəhbəri Nilufər Rəhimova layihənin fəaliyyətinə dair geniş təqdimatla çıxış etdi. Qeyd olundu ki, layihə Elm və Təhsil Nazirliyi və "Alqoritmika" Beynəlxalq Təhsil Şirkətinin əməkdaşlığı çərçivəsində 5 ildir ki, həyata keçirilir. Layihənin məqsədi məktəblərə alqoritmik və məntiqi tərəkürü, layihə hazırlama bacarıqlarını və proqramlaşdırmanın əsaslarını öyrətmək, onların informasiya

"Scratch" proqramlaşdırma dili üzrə əsasların öyrədilməsi həyata keçirilir. Şagirdlərə məntiqi tapşırıqların həll edilməsi, alqoritmik strukturlarla tanışlıq, "Scratch"-də kiçik layihələrin yaradılması və digər mövzular təqdim olunur. Orta sinif şagirdləri üçün informasiyanın kodlaşdırılmasının əsasları, "Python"-un köməyi ilə modellərin, proqram və layihələrin yaradılması və s. işlər həyata keçirilir.

Yuxarı sinif şagirdlərinə "Python" dilində proqramlaşdırmanın əsasları öyrədilir. 2021-2022-ci tədris ilindən "Rəqəmsal

İT mütəxəssislərinin olması ölkənin iqtisadi potensialının inkişafı üçün mühüm zəmin yaradır. İT bazasının inkişafına dəstək göstərilməsi və bu sahədə təhsil sisteminin təkmilləşdirilməsinin sürətləndirilməsi məqsədilə "IT Akademiyası" yaradılmışdır.

Layihə rəhbəri proqramlaşdırma sahəsində ixtisaslı kadrların hazırlanma diqqətini artırılmasının həmin sahədə ölkəmizin beynəlxalq miqyasda rəqəbatə davamlılıq əmsalını yüksəldəcəyini bildirdi. Elə məhz bu baxımdan inkişaf etmiş ölkələrin məktəb proqramlarının əsas trendi hesab olunan təhsilənlərə

yönləndirərək yeniyyətlərimizin beynəlxalq informatika olimpiadalarında medallar qazanmalarını məmnunluq hissi ilə qeyd etdi: "Uzun fəsilədən sonra son illər olimpiadalarda informatika fənnindən medallarımız var və bu da təhsil sistemində proqramlaşdırma, rəqəmsal bacarıqlar, informatika yönü tədrisin keyfiyyətinin daha da artdığını göstərir. Başqa bir müsbət amil yeniyetmələrimizin istər buraxılış, istərsə də ali məktəblərə qəbul imtahanlarında texniki yönümlü fənlərdən yüksək nəticələr göstərməsi, peşə seçməkdə əsasən texnoloji ixtisaslara meyl etməsidir ki, bu da çox sevincdirici bir nəticədir. Bu, bəli qəbul planında yüksək balla çoxlu sayda savadlı, bacarıqlı gənclərimizin məhz mühəndislik, IT, riyaziyyat, tətbiqi riyaziyyat, bütövlükdə texniki yönümlü ixtisasları seçmələrinin şahidi olduq. Bu, təbii ki, bizi sevindirir".

Layihənin uğurlu davam edəcəyinə ümidvar olduğunu bildiren nazir "Rəqəmsal bacarıqlar"ın icra komandasını, layihəyə qoşulan Azərbaycanın müəllim və şagirdlərini, bütövlükdə geniş təhsil icmamiyyətinə kiçik yubiley münasibəti ilə təbrik etdi, uğurlar arzuladı.

Sonra "Rəqəmsal bacarıqlar" layihəsinin 5 illik fəaliyyətinə həsr olunan hesabat filmi nümayiş olundu.

məkanında sərbəst və məqsəd-yönü fəaliyyətinə nail olunmasını, şagirdlərin məntiqi düşüncə tərzinə malik şəxslər kimi formalaşmasını təmin etməkdir. Layihə rəhbəri bir sıra statistik rəqəmləri diqqətə çatdırdı: "2017-2018-ci tədris ilindən etibarən ümumtəhsil məktəblərində "informatika" fənninin yeni formatda tədrisi üzrə "Rəqəmsal bacarıqlar" layihəsinə start verildi və mərhələli şəkildə tətbiqə başlandı. Həmin tədris ilində adicəkilən layihəyə Bakı şəhərindəki 45 məktəbdən 5-ci sinif üzrə 6500 şagird, 2018-2019-cu tədris ilində ölkə üzrə V-VI siniflər olmaqla 73 məktəbdən 26 min şagird cəlb edildi. Növbəti tədris ilində layihə artıq 122 məktəb üzrə 70 min şagirdi, 2020-2021-ci tədris ilində 9 region üzrə 222 məktəbi, 120 min şagirdi, 2021-2022-ci tədris ilində layihənin 5-ci tədris ilində isə 16 region üzrə 250 məktəb və 190 min şagirdi əhatə etmişdir. Hazırda 2022-2023-cü tədris ilində "Rəqəmsal bacarıqlar" layihəsi mövcud məktəblərdə siniflərin sayının artırılması, eyni zamanda yeni şəhər və rayonlar üzrə qoşulmuş məktəblər nəzərə alınmaqla 48 şəhər və rayonda yerləşən 418 məktəb üzrə 300 min şagirdi və 3000-dək müəllimi əhatə edir".

Qeyd olundu ki, ibtidai siniflərdə fərdi kompüterdə is,

Bacarıqlar" təmayül sinifləri (X-XI) yaradılmışdır. Təmayül siniflərə qəbul mərkəzləşdirilmiş qaydada imtahan vasitəsilə aparılmışdır. Ötən tədris ili pilot 11 məktəbdə 300-dən çox şagird təkmilləşdirilmiş proqram üzrə informatika təmayüllü tədrisə cəlb olunmuşdusa, bu rəqəm 2022-2023-cü tədris ilindən 20 məktəbdə 720 şagird çatmışdır.

N.Rəhimova onu da əlavə etdi ki, "informatika" fənninin tədrisinin təkmilləşdirilməsi ilə proqramlaşdırma sahəsində ixtisaslı kadrların hazırlanma diqqətini artırılmasının həmin sahədə ölkəmizin beynəlxalq miqyasda rəqəbatə davamlılıq əmsalını yüksəldəcəyini bildirdi. Elə məhz bu baxımdan inkişaf etmiş ölkələrin məktəb proqramlarının əsas trendi hesab olunan təhsilənlərə

Layihənin üstünlüklərindən söz açan çıxışı platformanın köməyi ilə şagirdlərin texnologiyalardan yenilik yaranan bir alət kimi istifadə etməyi öyrəndiyini, onların tətbiqi düşüncə tərzinin, yaradıcı yanaşma, komandada işləmək, liderlik və digər bacarıqların formalaşmasına nail olunduğunu qeyd etdi: "Gələcəyin rəqəmsal peşələrinin inkişafı istiqamətində növbəti addım isə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji, Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye universitetlərinin tələbələrinin IT üzrə bilik və bacarıqlarının artırılması ilə bağlı "Alqoritmika" tədris proqramlarının həyata keçirilməsidir. Məhz ixtisaslı

rəqəmsal bacarıqların öyrədilməsi zərurətini ölkəmizin ümumtəhsil şəbəkəsi üçün də mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini xüsusi vurğuladı.

Azərbaycan bu sahə üzrə aparıcı ölkələrdən birinə çevrilib

Tədbirdə iştirak edən "Alqoritmika" Beynəlxalq Təhsil Şirkətinin baş direktoru Andrey Lobanov çıxış edərkən dünyada təhsil

sahəsində aparılan yeniliklərdən söz açdı. Texnologiyanın həyatımızdakı rolu və yeri haqqında danışan Andrey Lobanov yaşadığımız dövrü informasiya-kommunikasiya texnologiyasız təsəvvür etməyin qeyri-mümkün olduğunu deyib: "Mənim üçün rəqəmsal texnologiya, IT, proqramlaşdırma dünyanı tanımamaqcaq dərəcədə dəyişdirilə biləcək vəsitələrdir. Son 20 ildə dünyanın necə dəyişdiyinə diqqət yetirin. Ünsiyyət vasitələri müasir texnologiyalar vasitəsilə daha rahat olub. Bizim evdən çıxmadan belə müxtəlif ölkələrdə yaşayan insanlarla, peşə sahibləri ilə intetnet üzərindən əməkdaşlıq əlaqələri qura bilməyimiz daha əlçatan olub. Sənədləşmə işlərimiz belə artıq elektronlaşıb".

Bu texnologiyaları 5 ildir ki, Azərbaycanda uşaqlara tədris etməkdən məmnunluğunu ifadə edən A.Lobanov "Rəqəmsal bacarıqlar" layihəsinin 300 min şagirdi əhatə etdiyini bildirdi: "Bu, daha rahat bir həyat deməkdir. Əgər uşaq IT sahəsi üzrə mükəmməl biliyə malikdirsə artıq gələcəkdə bu sahə üzrə daha maraqlı bir iş tapacağını bilir. Proqramçı peşəsi hazırda ən yüksək məşğul bir sahə kimi tanınır və əməkhaqqı daha da artmaqdadır. Çoxlu sayda yeniyetmə və gəncin bu sahəyə maraq göstərməsi isə ölkəmizin daha tez rəqəmsallaşmaya keçidini sürətləndirəcək".

Layihənin dünyanın 80 ölkəsində həyata keçirildiyini deyən Andrey Lobanov ümumtəhsil məktəblərimizdə şagirdlərin rəqəmsal bacarıqlara yiyələnməsi istiqamətində aparılan işləri yüksək qiymətləndirərək artıq Azərbaycanın bu sahə üzrə aparıcı ölkələrdən birinə çevrildiyini bildirdi.

Uğurlu nəticələrdə əməyi olanlar

Hər bir görülən işin arxasında gərgin zəhmət və peşəkarlıq durur. "Rəqəmsal bacarıqlar"ın ötən beş il ərzində əldə etdiyi müsbət nəticələri də məhz peşəkər komanda və layihənin həyata keçirilməsinə öz dəstəyini verən təhsil işçilərinin əməyinin bəhrəsidir.

Elə tədbir iştirakçıları tərəfindən alqışlarla qarşılanan "Uşaq Avroviziyası-2021" in ölkə təmsilçisi Sona Əzizovanın ifa etdiyi "Şuşam mənim" mahnısından sonra layihənin 18 ən yaxşı müəlliminə, layihə heyətinin 3 əməkdaşına "Təşəkkürnamə" nin təqdim edilməsi də 5 illik fəaliyyətin uğuru hesab edilə bilər.

Samirə KƏRİMOVA

Son illər olimpiadalarda informatika fənnindən medallarımız var və bu da təhsil sistemində proqramlaşdırma, rəqəmsal bacarıqlar, informatika yönü tədrisin keyfiyyətinin daha da artdığını göstərir.

Bu ilki qəbul planında yüksək balla çoxlu sayda savadlı, bacarıqlı gənclərimizin məhz mühəndislik, IT, riyaziyyat, tətbiqi riyaziyyat, bütövlükdə texniki yönümlü ixtisasları seçmələrinin şahidi olduq.

2017-2018-ci tədris ilindən layihəyə Bakı şəhərindəki 45 məktəbdən 5-ci sinif üzrə 6500 şagird, 2018-2019-cu tədris ilində ölkə üzrə V-VI siniflər olmaqla 73 məktəbdən 26 min şagird cəlb edildi.

Növbəti tədris ilində layihə artıq 122 məktəb üzrə 70 min şagirdi, 2020-2021-ci tədris ilində 9 region üzrə 222 məktəbi, 120 min şagirdi, 2021-2022-ci tədris ilində layihənin 5-ci tədris ilində isə 16 region üzrə 250 məktəb və 190 min şagirdi əhatə etmişdir.

Hazırda 2022-2023-cü tədris ilində "Rəqəmsal bacarıqlar" layihəsi mövcud məktəblərdə siniflərin sayının artırılması, eyni zamanda yeni şəhər və rayonlar üzrə qoşulmuş məktəblər nəzərə alınmaqla 48 şəhər və rayonda yerləşən 418 məktəb üzrə 300 min şagirdi və 3000-dək müəllimi əhatə edir.

2021-2022-ci tədris ilindən "Rəqəmsal Bacarıqlar" təmayül sinifləri (X-XI) yaradılmışdır. Təmayül siniflərə qəbul mərkəzləşdirilmiş qaydada imtahan vasitəsilə aparılmışdır. Ötən tədris ili pilot 11 məktəbdə 300-dən çox şagird təkmilləşdirilmiş proqram üzrə informatika təmayüllü tədrisə cəlb olunmuşdusa, bu rəqəm 2022-2023-cü tədris ilindən 20 məktəbdə 720 şagirdə çatmışdır.